Valtioneuvoston kanslia NEUVOSTORAPORTTI VNEUS2016-00257

VNEUS Ruso Henrik(VNK) 14.04.2016

Asia
Epävirallinen eurooppaministerikokous Amsterdamissa 11.-12.4.

Kokous
Epävirallinen eurooppaministerikokous 11.04.2016 - 12.04.2016

Eurooppa-neuvostojen seurantaan ehdotettu työkalua, jossa katsaus päätelmien edellyttämistä toimista, vastuista ja aikatauluista sekä yhteenvetoa päätelmien toimeenpanosta. Tukea. Puheenjohtajamaa kehittää edelleen ja tuo valmisteluun. Rahoituskehyksistä periaatteellinen keskustelu. Johtopäätös: ”maltillisesti modernisoiden – vanhasta toimivat osat pitäen”.

Epävirallisen eurooppaministerikokouksen avanneen illallisen jälkeen varsinaisen kokouspäivän aiheina olivat 1) Eurooppa-neuvoston päätelmien valmistelu- ja seurantakäytännöt/YAN:n rooli ja 2) EU-budjetti/rahoituskehykset.

Eurooppa-neuvoston päätelmien valmistelu- ja seurantakäytännöt/YAN:n rooli

Ennen kokousta jaetussa epävirallisessa tausta-asiakirjassa ehdotetaan, että:

1. yleisten asioiden neuvostolle (YAN) laadittaisiin katsaus Eurooppa-neuvoston päätelmien edellyttämistä toimista, vastuista ja aikatauluista.
2. ylläpidettäisiin yhteenvetoa päätelmien toimeenpanosta ja siihen liittyvistä ongelmista. Näiden pohjalta yleisten asioiden neuvosto kävisi poliittista keskustelua antaen suosituksia ja raportoiden Eurooppa-neuvoston pysyvälle puheenjohtajalle.

Ehdotuksella pyrittäisiin parempaan jatkumoon Eurooppa-neuvostojen välillä ja tehostamaan erityisesti päätelmien edellyttämien toimien toimeenpanoa. Eurooppa-neuvostojen valmistelut kulkevat luonnollisesti käsi kädessä aiempien päätösten toimeenpanon kanssa. Neuvoston sihteeristö katsoi ehdotuksessa olevan paljon hyvää, Eurooppa-neuvostojen valmisteluissa olevan jo selvän kaavan sekä valmistelujen ja seurannan olevan saman asian eri puolia. Paikoin epätyydyttävät valmistelut selittyvät pitkälti kriiseillä, pikaisilla kutsuilla ja näin ollen ymmärrettävällä kiireellä.

Komissio katsoi Eurooppa-neuvoston muuttuneen huomattavasti aiempaa operationaalisemmaksi. Sherpat siten keskeisiä. On jäsenmaiden käsissä, kuinka YAN on mukana. Tulisi hyödyntää uutta toimielinten välistä sopimusta, joka antaa sille keskeisen roolin.

Keskustelussa ehdotukset saivat tukea. Katsottiin, että ne vahvistaisivat YAN:n koordinatiivista ja horisontaalista roolia erityisesti seurannan ja toimeenpanon osalta. Korostettiin YAN:n perussopimusten mukaista tehtävää ja jatkossa toimivaa yhteyttä toiminnaltaan muuttuneen ja melkein kuukausittain kokoontuvan Eurooppa-neuvoston kanssa. Eri puheenvuoroissa nousi esille myös pragmaattisuus, oikean tasapainon löytäminen eri valmistelukanavien välillä ja realistisuus YANin toiminnan kehittämisessä. Ei saisi syntyä hierarkiaa muiden neuvostokokoonpanojen kanssa.

Laajahkosti korostettiin uuden toimielinten välisen sopimuksen kunnollista hyödyntämistä ohjelmointisyklissä. Horisontaalisia keskusteluja tulisi edelleen kehittää ja nimenomaisesti YANille kuuluu monta laajaa käsiteltävää kokonaisuutta, kuten esimerkiksi oikeusvaltioperiaatteen toteutuminen, MFF, laajentuminen ja komission työohjelma. Muitakin voisi olla. Peräänkuulutettiin tapaamisia Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan kanssa. Myös eri alojen komissaareja voitaisiin kutsua vieraiksi eri teemojen ympärillä.

Suomen puheenvuorossa muistutettiin YANin perussopimuksen mukaisesta roolista, korostettiin hyvin johdettujen, valmisteltujen ja konkreettisiin tuloksiin keskittyvien kokousten merkitystä, huomioitiin puheenjohtajan keskeinen rooli ja katsottiin uuden toimielinten välisen sopimuksen ja horisontaalisten teemojen vahvistavan osaltaan YANia. Käytännölliset työkalut – kuten esitetty – voi hyvin olla avuksi. Samalla kuitenkin raskaita menettelyitä tulisi välttää ja tulisi pitäytyä vain päätelmien todella edellyttämissä toimissa. Lisäksi muistutettiin aiempien lounaiden Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan kanssa olleen hyödyllisiä.

Puheenjohtaja veti yhteen toteamalla muokkaavansa ehdotustaan keskustelun perusteella ja tuovansa sen pysyvien edustajien valmisteltavaksi.

EU-budjetti/rahoituskehykset

Puheenjohtaja alusti olevan tärkeää, että rahoituskehysneuvotteluissa vältetään nollasummalogiikka. Keskeisiä aiheita tulisivat olemaan 1) priorisoinnit, 2) joustavuus ja 3) eurooppalainen lisäarvo.

Aihetta käsiteltiin periaatteellisella tasolla ensin trio-puheenjohtajaryhmissä, joiden keskustelut vedettiin yhteen. Näissä korostuivat erityisesti:

- riittävä joustavuus ja liikkumavara yllättäviin tarpeisiin, tarve vastata kriiseihin.
- varojen tuloksellisempi käyttö (”better spending”).
- järjestelmän yksinkertaisuus, omien varojen järjestelmän kehittäminen.
- eurooppalainen lisäarvo, joka olisi määriteltävä, subsidiariteetin huomioiminen.
- prioriteettien heijastuminen budjetissa, tavoitteiden mukainen budjetti.

Mainittiin myös: kauden pituus jatkossakin 7-vuotinen, ulkosuhdeprioriteettien huomiointi. Vivahde-erojakin oli havaittavissa sen suhteen, että kuinka paljon haluttaisiin tukeutua vanhoihin kehysrakenteisiin ja mitä joustavuuden vaatimus tarkoittaisi budjetin koon suhteen. Väliarviota koskien yhdessä puheenvuorossa todettiin Euroopan parlamentin koplaavan tämän 2017 budjettikäsittelyyn.

Komission mukaan budjettineuvotteluiden avain on siinä, etteivät siihen kohdistetut odotukset ja todellisuus törmää. Totesi, että komissio modernisoi budjettia jo. Keskitytään aiempaa tarmokkaammin tuloksiin ja niitä mittaavien indikaattorien ja menetelmien kehittämiseen. Aiemmin käytettiin enemmän tukia, nyt haetaan keinoja, joilla samalla rahalla saa enemmän. Budjettilinjojen monikäyttöisyyttä parannetaan ja joustavuutta kehitetään. Paljon siis tapahtuu jo nyt. Tulevissa neuvotteluissa tarvitaan yhteistä käsitystä eurooppalaisesta lisäarvosta, joustavuudesta, tulopuolen kehittämisestä ja neuvotteluprosessista. Periaatetaso helppo, yksityiskohdissa käsitykset eroavat.

Edelleen komission mukaan tulisi pyrkiä näkemään tulevaisuus yhtenäisesti ja neuvotella budjetti sen mukaisesti, jotta kaikki kokee hyötyvänsä. Tulkitsi yhteenvetojen viestiksi: ”maltillisesti modernisoiden – vanhasta toimivat osat pitäen”. Ei siis mitään tekemättä tai radikaalisti kaiken muuttaen.

Suomen edustajat

Suomea kokouksessa edustivat vsi Samuli Virtanen sekä virkamiesvaltuuskunta.

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	Eurooppa-neuvosto, YAN Yleisten asioiden neuvosto, rahoituskehykset
Hoitaa	**VNK**
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, SM, STM, TEM, TPK, UM, VM, VTV, YM